

грудня 2006 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text (дата звернення – 13.11.2023).

5. 10 цікавих фактів про Баугауз. URL: <https://gallery101.com.ua/bauhaus/> (дата звернення – 13.11.2023).

6. Баухаус: Революція в дизайні. URL: <https://articlerepublic.com.ua/baukhaus-revolutsiya-v-dizayne/> (дата звернення: 20.09.2023 р.).

НОВІТНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ХУДОЖНІЙ ОБРОБЦІ ДЕРЕВИНИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Соловей В. В.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри образотворчого, декоративного мистецтва, технологій
та безпеки життєдіяльності,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Кочєбан О. О.

здобувач ступеня вищої освіти магістра факультету мистецтв і
художньо-освітніх технологій Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Навчання майбутніх вчителів технологій різним видам декоративно-ужиткового мистецтва, зокрема художньої обробки деревини, уможливує розвиток їхньої естетичної і технологічної культури, сприяє творчому розвитку, успішній самореалізації та соціалізації у студентському середовищі, формуванню професійної компетентності. Крім цього, майстерне володіння різними технологіями художньої деревообробки та методикою їх навчання забезпечує необхідну соціальну захищеність майбутнього педагога, його конкурентоспроможність на ринку праці.

Художня обробка деревини – це не просто вміле застосування технічних знань для обробки цінного матеріалу, а й мистецтво художника, який добре розуміє закони пластичної майстерності. Зрозуміло, що техніка виготовлення виробів з деревини постійно вдосконалюється. Сьогодні цей процес відбувається за допомогою ручного інструменту (ножівок, різних пилок, рубанків) та іншого спеціального обладнання, яке складно уявити у

руках наших пращурів. Завдяки появі та використанню нових інструментів кожен знавець деревообробної справи має нові можливості проявити себе у цьому виді мистецтва.

Сучасне мистецтво обробки дерева охоплює всі сфери людської діяльності і пропонує величезний асортимент виробів, орієнтований на широке коло споживачів. Це можуть бути як недорогі масові вироби, побутові предмети, ювелірні прикраси, сувенірна продукція, так і предмети розкоші й атрибути вишуканого інтер'єру, значна доля яких є унікальними творами деревообробного ремесла.

Різновидами художньої обробки деревини є : *розпис деревини; випалювання; випилювання; інкрустація соломкою; токарна обробка; різьблення; (контурне, геометричне, рельєфне, об'ємне (скульптурне)); інкрустація, та інші.*

Наведем коротку характеристику сучасних художніх технологій обробки деревини.

Технологія оздоблення виробів художнім випалюванням (пірографія), що представлена в ознайомленні із фігурами Ліхтенберга, може стати цікавинкою. В останні роки випалювання фігур Ліхтенберга на деревині електричним струмом стало популярним серед самодіяльних художників. Фігури Ліхтенберга: неймовірно красиве та небезпечне мистецтво.

Якщо говорити простою мовою, це схожі на блискавки чи гілки дерев лінії, що утворюються під впливом ковзного іскрового розряду. Вони з'являються на багатьох природних поверхнях, що не пропускають електрику – від деревини до шкіри людини. У природі можна зустріти схожі форми після удару блискавки на землі. Фігури Ліхтенберга можуть бути отримані у практично будь-якому діелектрику, але найбільш ефектним варіантом є утворення в деревині. Кожна з фігур унікальна, оскільки шлях розвитку вугільного шару формується випадковим чином і ніколи не повторюється (мал. 1).

Мал. 1 Фігури Ліхтенберга на деревині.

Щоб отримати такий візерунок, твердий діелектрик, наприклад, деревину покривають провідним складом і підключають до високовольтного трансформатора. Деревина по іскрових каналах починає прогоряти від одного контакту до іншого. Щоб поліпшити прохідність струму по деревині, на її поверхню потрібно нанести тонкий водний шар. Сама вода, як відомо, не є хорошим провідником, тому вам на допомогу прийде або сода, або сіль. Зазвичай однієї-двох ложок соди на склянку води більш, ніж достатньо. Добре просочіть поверхню деревини цим розчином.

Залишені електричним розрядом гіллясті лінії, деякі умільці заливають фарбою, отримуючи у результаті щось дуже схоже на блискавку. (мал. 2).

Мал. 2. Оздоблення фігур Ліхтенберга

Картинки, отримані випалюванням електричним струмом, заворожують, але виконати їх зможе тільки підготовлений та навчений правилам безпеки фахівець.

В іншому випадку технологію оздоблення художнім випалюванням можна використати модернізовану техніку - дудлінг. Дана техніка - це

створення композицій з геометричних фігур, або просто безладно переплетених між собою прямих і вигнутих ліній. Малюнок у даному стилі не завжди починається з чітких опрацьованих планів, строго кажучи, ви можете і не знати, у що виллється ваше творіння у результаті. Але у цьому і є вся суть дудлінга. Початок красивої картини може бути покладено з простого овалу у центрі листа. А далі - вам на допомогу прийде уява! Ще одним плюсом даного виду творчості є можливість хорошого емоційного, розумового відпочинку. Вам не потрібно напружувати мозок, придумуючи складні композиції. Це хороший спосіб поліпшити пам'ять, зняти стрес, підняти настрій і дати поштовх розвитку творчим здібностям.

Усім відома техніка маркетрі та японське мистецтво йосегі можуть стати аналогом технології оздоблення мозаїкою.

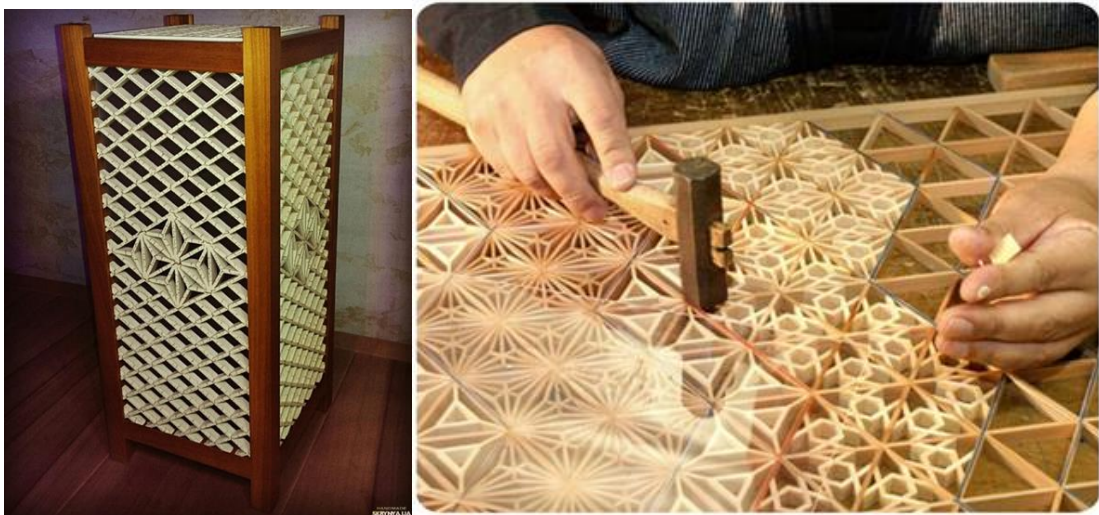
Маркетрі - це спеціальна техніка виготовлення дерев'яних мозаїк, виконуються на основі натурального шпону, який викладається шматками для досягнення цікавого художнього ефекту. Слід зазначити, що деревина з різними дефектами надає свою неповторність і своєрідність кожному предмету. Предмети, виконані із застосуванням техніки маркетрі, відрізняються теплою колірною гамою й створюють особливий затишок у приміщенні. Використання техніки маркетрі можна назвати воістину ювелірною ручною роботою, що вимагає терпіння й акуратності.

Йосегі - унікальний вид декоративного мистецтва, що виник у XVIII столітті в містечку Хаконе, розташованому між Осакою й Едо (Токіо). Брусочки з різних сортів деревини, що відрізняється у цій місцевості великою колірною гамою вирізають стрижні необхідної довжини, які потім склеюються разом, утворюючи геометричний візерунок. У кінці процесу їх нарізають на тонкі дерев'яні пластини, які потім приклеюють на шкатулки та інші дерев'яні вироби ручної роботи (мал. 3). Існує два виконання цієї техніки: Хайки-моно - коли готові композиції з брусків використовуються для виготовлення предметів декору, посуду і меблів і Саши-моно - коли застосовується тільки тонкий - не товще паперового листа шар мозаїки для декорування різних поверхонь. Результатом Хаконе-Йосегі-Заїку маркетрі стали чудової краси коробочки з деревини з прекрасними візерунками. Ці вироби можна використовувати в якості шкатулок для ювелірних прикрас та інших невеликих штучок. Витвори швидко стали обов'язковим придбанням для всіх мандрівників, які заїжджали у Хаконе під час своєї подорожі по Японії.

Мал. 3. Йосегі-зайку - тип традиційного японського маркетрі.

Технологія обробки деревини зможе проявити себе у східному мистецтві куміко. Технологія створення дерев'яного полотна, що складається з сотень, тисяч маленьких елементів, з'єднаних між собою (мал. 4). Це набір геометричних малюнків, осередків, які постійно повторюються. Нагадує бджолині стільники: всі ці дерев'яні брускочки вписані у рамку, яка утримує їх разом. Цей вид декоративно-прикладного мистецтва зародився в Китаї, а японські майстри запозичили ідею і довели до досконалості. Всі деталі вирізаються з деревини і збираються вручну. Крім уміння працювати з деревиною майстер куміко повинен ще бути посидючим перфекціоністом, тому що тисячі маленьких брусків мозаїки повинні бути точно вирізані. Особливість куміко - це унікальність, кожен виріб ексклюзивний. Навіть якщо зробити два вироби за одним шаблоном, використовуючи одні й ті ж породи дерева, вони будуть відрізнятися. А якщо використовувати інше дерево, то вони будуть вже не схожі. Сфера використання куміко не обмежена: це та окремо розташовані вироби (лампи, меблі, шкатулки, підставки), так і картини за індивідуальним проєктом і звичайні елементи інтер'єру.

Мал. 4. Куміко - японське декоративно-ужиткове мистецтво

Висновки. Використання інноваційних художніх технік обробки деревини у поєднанні з уже давно відомими способами роботи утворюють цілісну систему, що сприяє формуванню в майбутніх учителів технологій фахових компетентностей.

Список використаних джерел

1. <https://derevynnyk.com/4-yaponski-tehniky-roboty-z-derevom/>
2. <https://gwaramedia.com/novyj-trend-mysteczstva-karakuli/>
3. <https://hobby.kiev.ua/ua/pf52010-vipalyuvannya-derevu-elektrikoju.html>

РЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВ ОХОРОНИ ПРАЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Цвілик С.Д.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри образотворчого, декоративного мистецтва,
технологій та безпеки життєдіяльності Вінницького державного
педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Шимкова І.В.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри образотворчого, декоративного мистецтва,
технологій та безпеки життєдіяльності Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Формування освіченої, творчої особистості, становлення її фізичного і морального здоров'я є одним із стратегічних завдань реформування освіти в Україні. Розв'язання цього завдання передбачає психолого-педагогічне проєктування змісту й методів освітнього процесу, спрямованого на розвиток особистості майбутніх педагогів. Педагоги закладів вищої освіти (ЗВО) усвідомлюють потребу у проєктуванні й реалізації особистісно-орієнтованого підходу до здобувача вищої освіти, що сприятиме цілеспрямованому, гармонійному розвитку особистості громадянина і майбутнього фахівця [1]. Проте цей процес потребує розвитку цілеспрямованості та науково-методичного обґрунтування та практичного напрацювання й поширення як в загально-педагогічному аспекті, так і в